

Rapport

Medlemsundersøkelsen 2021

Av

Finn Arne Dahl Hanssen

Per Einar Fon

Innhold

Rammer for undersøkelsen	3
Distribusjon	3
Svarprosent.....	3
Mål med undersøkelsen	3
Generell medlemsutvikling.....	4
Undersøkelsen avsnitt for avsnitt	5
Mål og strategi.....	5
Rekruttering.....	6
Opplæring	8
Lokaler	9
Økonomi	11
Fremtid	13
Drill	14
Brass og Janitsjar.....	14
Konklusjoner	16
Korpserne og nåtiden	16
Anbefalinger	16

Vedlegg:

Vedlegg 1 - oppsummering av medlemsundersøkelsen fra Enalyzer

Vedlegg 2 - oppsummering av fritekst

Rammer for undersøkelsen

NMF sendte i 2021 ut medlemsundersøkelse for andre gang. Forrige gang var i 2019. Det er mange likheter i funnene fra undersøkelsen i 2019 og undersøkelsen i 2021. Der hvor det er vesentlige endringer, er dette kommentert i rapporten. Alle tall i rapporten er fra 2021. Fra 2021 er også drill tatt med i respondentgrunnet. Ca. halvparten av respondentene har svart både i 2019 og 2021.

NMF gjennomfører medlemsundersøkelsen hvert annet år. Vi benytter Telemarksforskning v/ Bård Kleppe som veileder i arbeidet med undersøkelsen. Enalyzer brukes som plattform for undersøkelsen.

Undersøkelsen fokuserer på korpsets opplevelse av egen hverdag, rammebetingelser, utfordringer og potensiale. Undersøkelsen er delt i følgende avsnitt: Mål og strategi, Rekruttering, Omdømme, Opplæring, Lokaler, Økonomi og Fremtid.

Distribusjon

Undersøkelsen er utformet som en ikke-anonym elektronisk spørreundersøkelse i Enalyzer. Undersøkelsen er knyttet opp mot korpsets opplysninger hentet fra NMFs medlemsdatabase. I spørsmålene er det brukt en skala fra 1-5 hvor 5 er best, samt en del spørsmål med fritekstbesvarelser. Distribusjon ble gjort pr. epost til alle NMFs medlemskorps i 15. oktober 2021, med svarfrist 15. desember 2021.

Svarprosent

Undersøkelsen ble sendt til 1565 respondenter. 47,4 % svarte på undersøkelsen, hvorav 9,4 % besvarelser er ufullstendige.

Høyest svarprosent hadde NMF Trøndelag med 55 %, lavest svarprosent hadde NMF Nord Norge med 38%. Besvarelsen er representativ og ligger godt innenfor normal svarprosent på denne type undersøkelser.

Svarprosent for voksenkorps totalt er 48 %.

Svarprosent for skolekorps totalt er 34 %.

Svarprosent for drillkorps totalt er 47 %

80 % av besvarelsene er fylt ut av styreleder alene, mens 8 % er besvart av styret i fellesskap. 12 % av besvarelsene er utført av andre, definert som: dirigent, kasserer, sekretær, nestleder og annet.

Vi har valgt å ta med ufullstendige besvarelser i oppsummeringen, da besvarelsene kan inneholde verdifull informasjon i fritekstbesvarelser. I oppsummeringen av undersøkelsen er generasjonskorps og skolekorps slått sammen, men i fritekstoppsummeringene er generasjonskorps og ufullstendige besvarelser en egen kategori.

Mål med undersøkelsen

Målet med undersøkelsen er å kartlegge:

- korpsets opplevelse av egen hverdag
- hvilke ønsker korpset har for egen utvikling
- hvilke utfordringer korpset opplever

Generell medlemsutvikling

NMFs medlemstall pr. 31/12-21 er 56385, fordelt på 1590 korps. I perioden fra 2019 har det vært ryddet i medlemsdatabasen, noe som er årsak til en reduksjon i antall korps på 39. Vi har valgt å se på generelle utviklingstrekk i medlemsmassen i samme periode. Alle grunnlagstall er pr. 31.12.2021. Her har vi sett på både medlemstall, varighet på medlemskap, samt rekrutteringspotensiale med bakgrunn i tallmateriale hentet fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

I perioden 2018-2021 har skolekorpene har en positiv utvikling i gjennomsnittlig lengde på medlemskap fra 3,2 år til 3,7 år. Trøndelag og Nordvest er regionene hvor lengde på medlemskap har økt mest, mens i Sør og Rogaland er kurven noe flatere. I årene 2020 og 2021 var det færre nye som startet i korps. Dette kan gi et mer positivt gjennomsnitt enn det som faktisk er tilfelle.

Oversikt over gjennomsnittsalder i korps pr. 31/12-21:

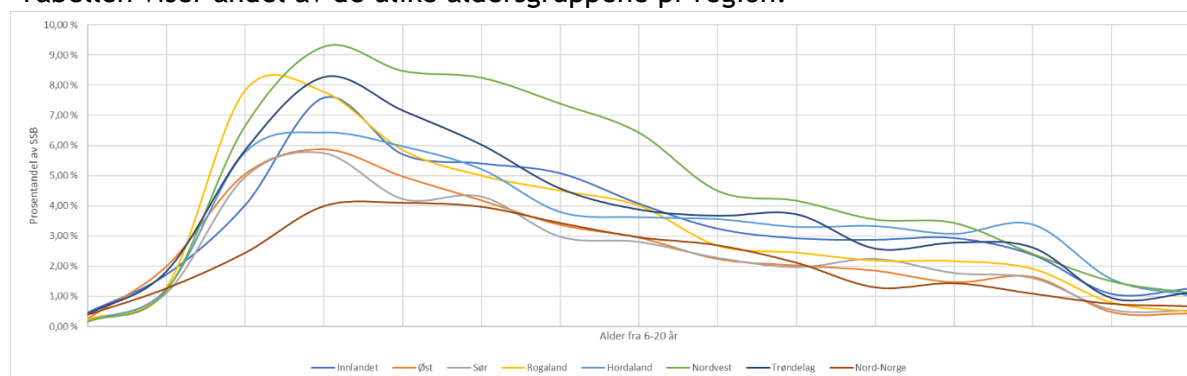
Korpstype	Musikant/driller	Aspirant/drillaspirant
Skolekorps	14,4 år	9,3 år
Drillkorps	13,8 år	7,7 år
Voksenkorps	48 år	

Rekrutteringen er stabil med ca. 10 000 nybegynnere hvert år. Tallet har vært stabilt siden 2012, men i 2021 falt tallet noe. 25 % av medlemsmassen faller fra årlig i både skolekorps og drillkorps. I treårsintervaller fra 10-åring i 2018 til samme kull ble 13 år i 2021, faller det fra 60 % av medlemmene. Tilsvarende treårsintervaller for grupper opp til 18 faller det 50 % av i hvert treårsintervall.

Aldergruppe i 3 årsintervaller	10 til 13 år	11 til 14 år	12 til 15 år	13 til 16 år	14 til 17 år	15 til 18 år
Frafall i %	60 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %

Sett i forhold til tall i ulike aldergrupper fra SSB ligger Nordvest, Trøndelag, Hordaland og Innlandet med høyest prosent av mulige deltakere i alle aldersgrupper fra 6 til 20 år. I Nordvest er 8,25 % av 10-åringene med i korps. I gruppen 16-åringene er 3,27 % med i Hordaland og for 18-åringene er 3,28 % med i Hordaland.

Tabellen viser andel av de ulike aldersgruppene pr region:

Grafen viser prosentandelen utøvende medlemmer i alderen 6-20 år sett i forhold til rekrutteringsgrunnlag fra SSB, fordelt på regionnivå.

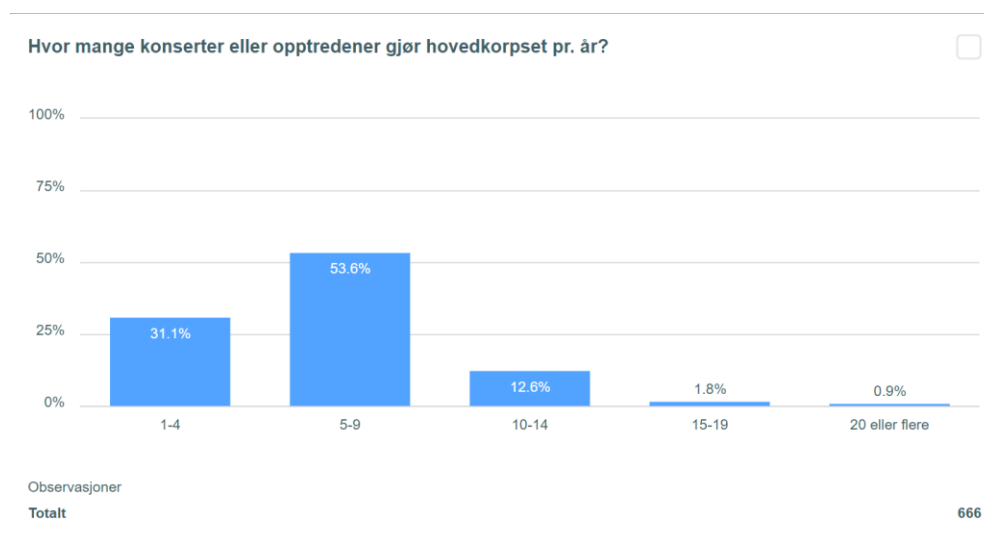
Regionstruktur i NMF

NMF består av 8 regioner. Regionene er Øst (Viken og Oslo), Innlandet, Sør (Vestfold Telemark og Agder), Rogaland, Hordaland, Nordvest (Møre og Romsdal og gamle Sogn og Fjordane), Trøndelag og Nord Norge (Nordland, Troms og Finnmark). I tillegg kommer det nasjonale leddet av NMF.

Undersøkelsen avsnitt for avsnitt

Mål og strategi

Undersøkelsen gir oss oversikt over gjennomsnittlig aktivitet i et korps. 96 % av korpene har én fellesøvelse pr. uke. Av korpene som har to øvelser i uka, holder 16 % til i Hordaland. Det er mest vanlig med 5-9 konserter/opptredener pr år.

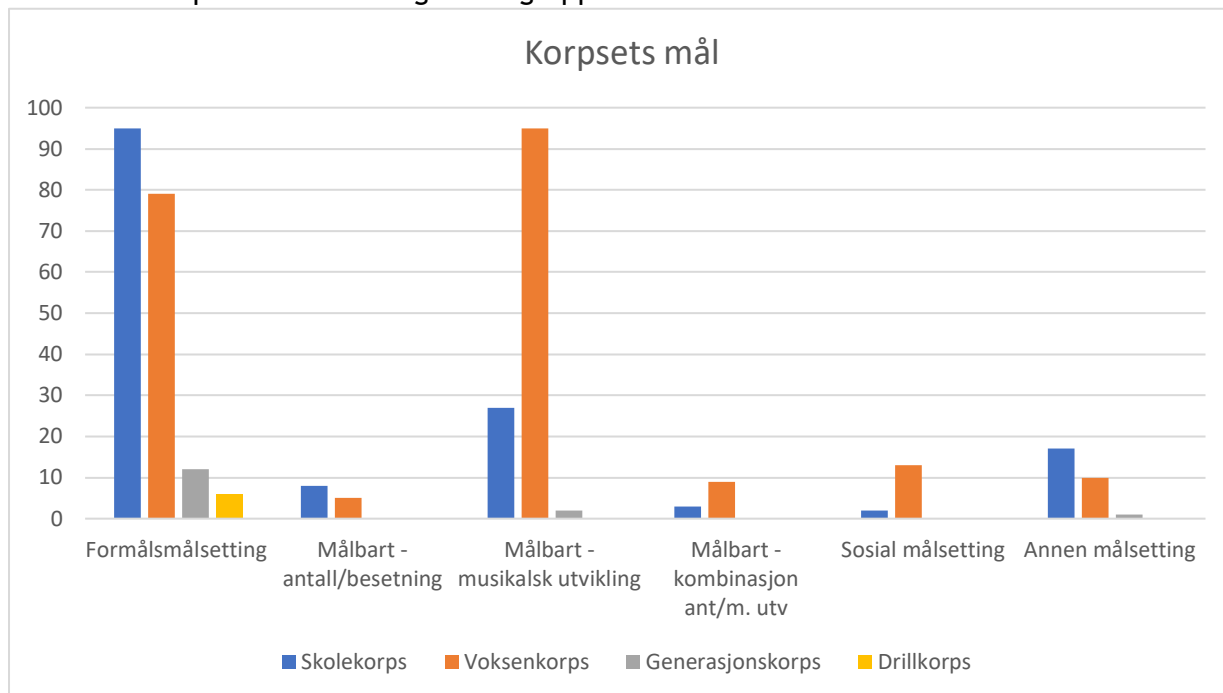
Oversikt over fordeling av antall opptredener korpene gjør i løpet av et år.

Det har vært en reduksjon i antall korps som har 10-14 opptredener på ca. 10 prosentpoeng, mens det har vært en tilsvarende økning i antall korps med 1-4 opptredener. Om denne endringen er generell eller relatert til pandemien vet vi ikke, men vi antar at dette er pandemirelatert.

Flertallet av korps med 15-19 opptredener har tilhørighet i Rogaland og Hordaland.

60 % av korpene har et vedtatt musikalsk mål. Det er flest korps i Øst (68%) og Hordaland (68%) med vedtatt musikalsk mål, mens for korpene i Nordvest er tallet 43%. 70 % av voksenkorpene har et vedtatt musikalsk mål, mens tilsvarende tall for skolekorps er 52 %.

Essensen i korpsernes målsettinger kan grupperes slik:

Eksempel på et formålsmål:

“Gi gode musikalske opplevelser til alle medlemmer og legge til rette for gode fellesopplevelser og mestringfølelse hos den enkelte musikanter.”

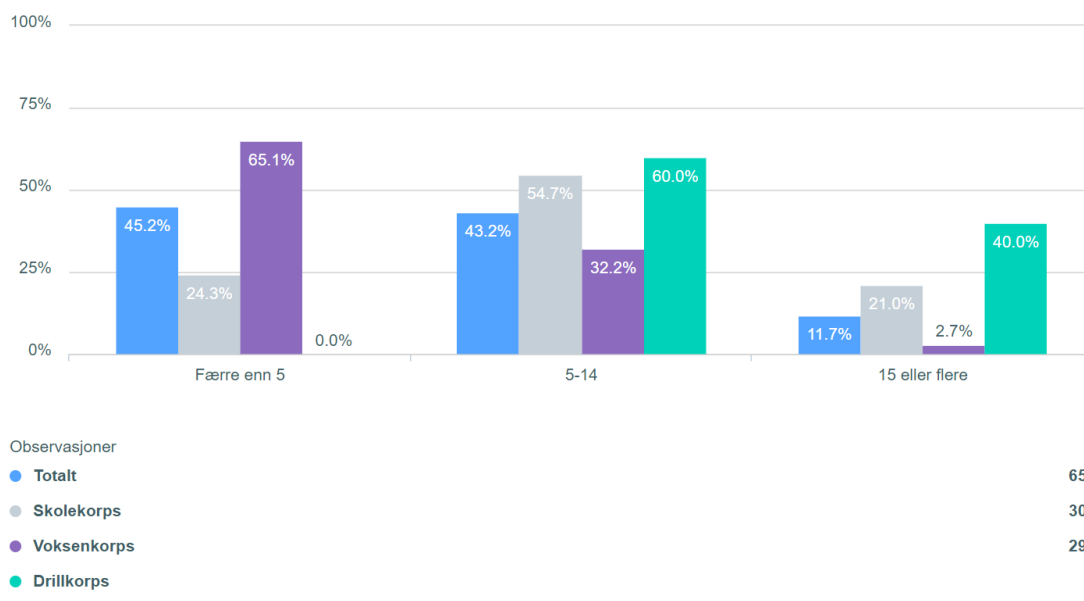
22% av korpserne har en langtidsplan. 30% av har valgt varighet på ett år, mens like mange har valgt varighet på mer enn tre år. Halvparten av rogalandskorpserne har valgt langtidsplan med varighet på mer enn tre år.

Rekruttering

Når det kommer til rekruttering av nye musikanter, er det et skille mellom skolekorps og voksenkorps. 43 % av skolekorpserne opplever tilfredsstillende rekruttering, mens 26 % av voksenkorpserne opplever det samme.

Halvparten av skolekorpserne rekrutterer 5-14 musikanter årlig, mens 21 % rekrutterer mer enn 15 nye musikanter. 65% av voksenkorpserne rekrutterer færre en fem, mens tilsvarende er 24% for skolekorps.

Hvor mange har dere rekruttert årlig siste tre år?

Sitat rekruttering fra voksenkorps:

“I rekrutteringsarbeidet vårt blir det mange samtaler med tidlegare spelarar og andre interesserte. Det trur vi er positivt for interessa for å spele i korps.”

Skolekorpsene i Rogaland er mest tilfreds med rekrutteringen, mens Nord-Norge opplever rekrutteringen mest utfordrende. Disse to regionene er ytterpunkter. Det kan være flere faktorer som spiller inn i denne sammenhengen, som for eksempel størrelser på kommuner og hvor attraktive korpsene oppleves i sitt nærmiljø.

Om en ser rekruttering opp mot aktivitet, vil en se at korpsene med 15-19 opptredener opplever mer tilfredsstillende rekruttering enn korpsene med 1-4 opptredener i året. Det kan synes som om økt aktivitet har positiv innvirkning både på rekruttering og stabilitet i medlemsmassen. Dette gjelder da både antall ukentlige øvelser og antall opptredener.

Pandemien har skapt rekrutteringsutfordringer for en del korps. Halvparten av skolekorpsene mener pandemien har påvirket nyrekruttering i vesentlig grad, mens 23% av voksenkorpsene har opplevd tilsvarende utfordring.

Skolekorpsene peker på samarbeid med grunnskolen og kulturskolen som vesentlig for å lykkes i rekrutteringen. Korpsets omdømme nevnes også som en positiv faktor. Foreldres holdninger og konkurranse fra annen aktivitet oppleves som hovedutfordringene i rekrutteringsarbeidet. For voksenkorpsene er skolekorpsenes synkende gjennomsnittsalder uttalt som hovedutfordring for fremtidig rekruttering.

De hyppigste årsakene til at musikanter slutter i skolekorps er fortsatt:

- Andre aktiviteter/ tid
- Manglende mestring/ manglende opplæring
- Mister interessen/ manglende motivasjon

Sitat - hyppigste årsakene til at musikanter slutter (skolekorps):

“Andre aktiviteter. Noen av vennene slutter. Korps passer ikke for alle. Press fra vennegjeng/klassekamerater utenfor korpset.”

Konkurransen fra andre aktiviteter/ tid er den hyppigste årsaken til at musikanter slutter i korps. For skolekorps det er grunn til å tro at manglende mestring og manglende motivasjon spiller inn når korpset prioriteres bort. Fraflytting og høy alder spiller også inn for voksenkorpset.

Omdømme

Korpset opplever fortsatt at de har et godt omdømme i nærmiljøet med gjennomsnittsscore på 4,5 av 5. Det er 30 % av korpset som har opplevd bedring i omdømmet siste tre år, mens 67 % opplever omdømmet som uendret. Aktivitet har positiv innvirkning på omdømme. Korps med høy aktivitet har mer positiv opplevelse av eget omdømme. Et flertall av disse korpset har også opplevd positiv utvikling av omdømmet de siste tre år. Korpset mener økt lokal synlighet og musikalsk utvikling er de viktigste årsakene til bedret omdømme.

Opplæring

Innenfor området opplæring er det naturlig å skille skolekorps og voksenkorps. Instrumentalopplæring har mer sentral plass i skolekorpsets hverdag, men det er også interessant å kartlegge hvilke relasjoner voksenkorpset har til f. eks kulturskolen.

51 % av skolekorpset har dirigenten ansatt i kulturskolen, mens tilsvarende tall for voksenkorpset er 21 %. Det er store forskjeller fra region til region. I Rogaland har alle respondenter fra skolekorpset dirigent ansatt i kulturskolen, mens i Øst gjelder dette for 30 % av skolekorpset.

Prosentandel skolekorps hvor medlemmer får individuell instrumentalopplæring?	
NMF Hordaland	75,9
NMF Innlandet	92,6
NMF Nord-Norge	82,4
NMF Nordvest	72,7
NMF Rogaland	89,7
NMF Sør	88,6
NMF Trøndelag	87,9
NMF Øst	98,7
Hele landet	87,5

Det er mest vanlig å tilby individuell instrumentalopplæring i tillegg til samspill i skolekorps. Dette gjelder for 88 % av skolekorpset på landsbasis. Det er noen geografiske forskjeller. I Øst har så godt som alle skolekorps individuell opplæring, mens det er 73% av skolekorpset i Nordvest som tilbyr dette.

Det er vanlig at korpsets opplæringstilbud er en kombinasjon av kulturskole og undervisning organisert av korpset selv. Her var det mulig for respondentene å svare på begge alternativer. 74 % av skolekorpset organiserer opplæringen gjennom kulturskolen, samtidig som 52 % organiserer opplæringen selv. Det er litt færre som organiserer opplæring selv enn i 2019-undersøkelsen.

Generelt opplever korpserne samarbeid med kulturskolen som positivt. De trekker frem tilgang på kompetanse (lærere og dirigenter), hjelp til organisering av opplæring og arbeidsgiveransvar som positive effekter ved samarbeidet. Av samarbeidsutfordringer kan vi nevne kommunikasjon, uenighet om organisering av opplæring, ulik kvalitet på fagpersonell og høye kostnader som hovedårsaker.

Vi noterer at det er færre av de mest aktive korpserne som har dirigent ansatt i kulturskolen. Vi ser også at dess høyere aktivitetsnivå korpset har, dess større andel av undervisningen organiseres av korpset. Undersøkelsen viser ikke årsakssammenheng eller om det ene leder til det andre eller motsatt, men en årsak kan være tilgang på ressurs fra kulturskolen. Hvis korpset ønsker et høyt aktivitetsnivå, hender det at kulturskolen ikke kan tilby tilstrekkelig ressurs på dirigent. En annen årsak kan være mangel på relevant kompetanse.

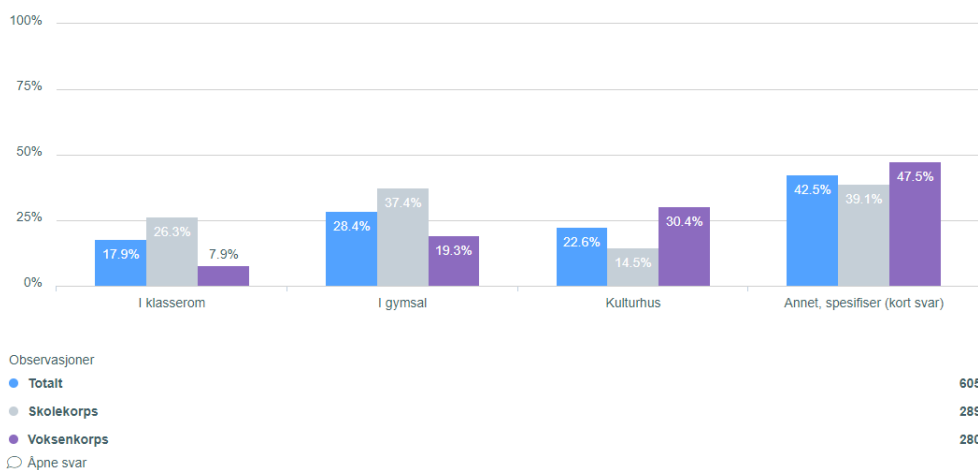
Undersøkelsen viser at de 33 skolekorpserne som ikke tilbyr individuell opplæring, beholder medlemmer lengre enn skolekorpserne som tilbyr individuell opplæring. Dette er en tendens som vi også finner i 2019. Undersøkelsen sier ikke noe om årsak, men kan muligens sees i sammenheng med årsakene til frafall som er omtalt som manglende mestring og motivasjon. Opplæring er en av skolekorpsets største utgiftsposter.

Lokaler

Øvingslokaler kan bety mye for hvordan medlemmene i korpserne opplever øvelsen. I undersøkelsen er det ikke spurt spesifikt om akustikk, men kun om øvings- og lagerlokaler oppleves tilfredsstillende. Faktorer som akustikk, tilgjengelighet, luftkvalitet, økonomi, mangel på andre alternativer, plass og tilknytning til nærmiljø kan derfor påvirke korpsets vurdering. Undersøkelsen gir oversikt over hvor korpserne øver:

Lokaler:

Hvor har korpset fellesøvelser? (flere svar mulig)

Oversikt over hvor hvilke lokaler gjennomfører fellesøvelser i. Flere svar var mulig.

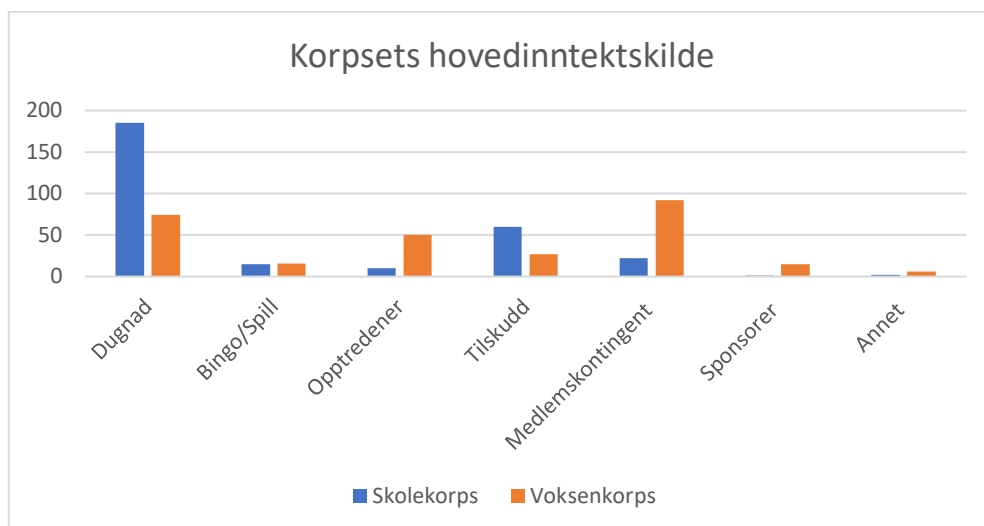
Annet er beskrevet som; kulturskolens lokaler, kirke/ misjonshus, andre rom på skolen som aula - mediatek - bibliotek - musikkrom, kantine, forsamlingslokaler, rom tilknyttet idrettshaller og noen korps har egne hus/ lokaler.

Flertallet av korpene, 62 %, opplever at lokalene de øver i er tilfredsstillende. 54 % opplever at korpset har tilfredsstillende lagerlokale.

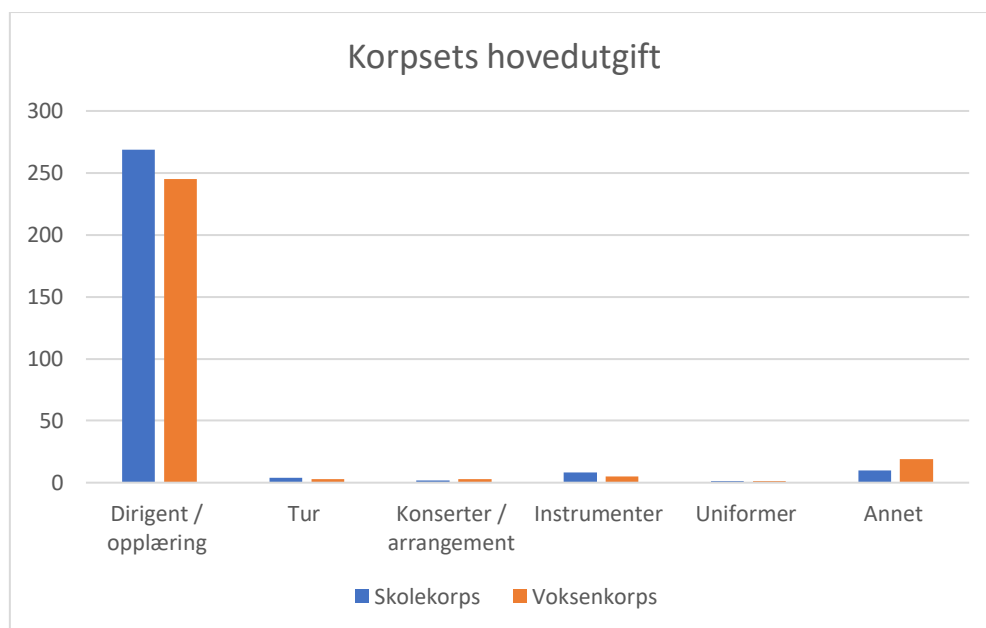
Korps med høyt aktivitetsnivå opplever øvingslokalet som mindre tilfredsstillende. Flere av disse korpene øver andre steder enn gymsal, klasserom og kulturhus.

Økonomi

Undersøkelsen kartlegger korpsets hovedinntekts- og utgiftskilder. På inntektssiden er det en forskjell mellom skolekorps og voksenkorps. Skolekorpset får sine hovedinntekter fra dugnadsaktiviteter, mens medlemskontingent er hovedinntekt for flertallet av voksenkorpset. Denne undersøkelsen viser en økning i inntekter fra konserter, dugnad og spillinntekter for voksenkorpset.

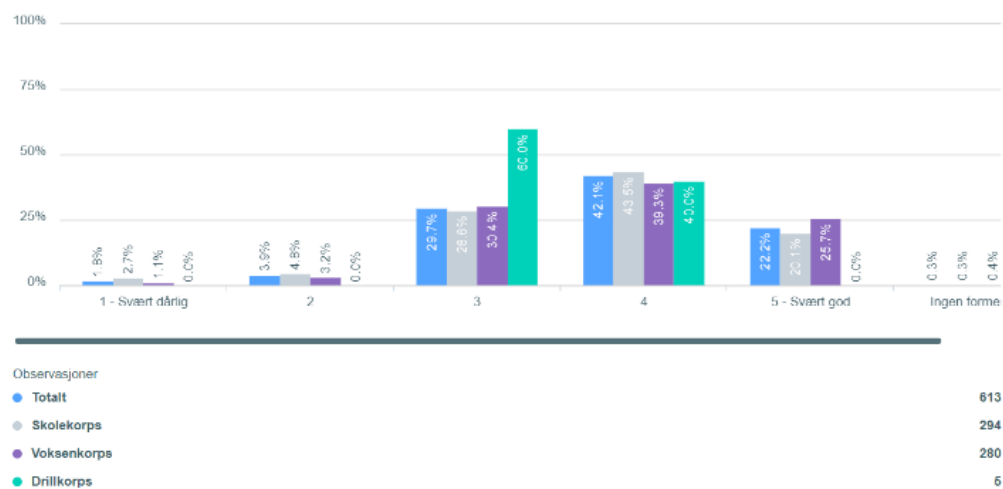

Korpsets hovedutgift er fortsatt knyttet til dirigent og opplæring.

Undersøkelsen konstaterer at korpset har en stabil og forutsigbar økonomi. Det kan synes som om de mest aktive korpset opplever økonomien noe bedre.

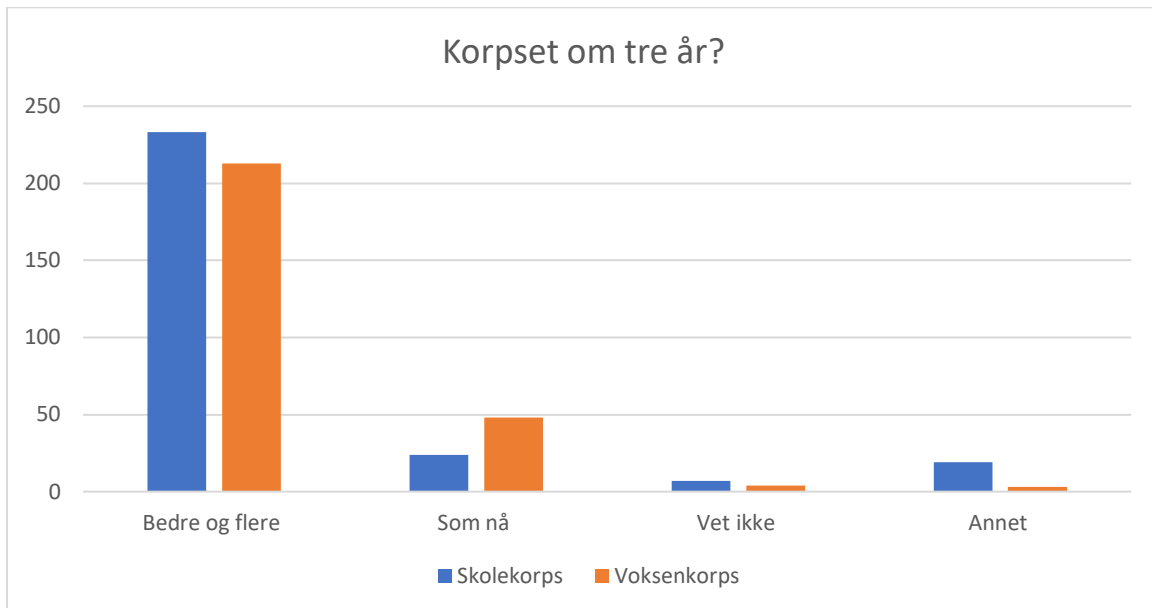
Hvordan opplever korpset den økonomiske situasjonen?

Oversikt over korpsets opplevelse av egen økonomi. Det synes som et flertall opplever økonomien som relativt god.

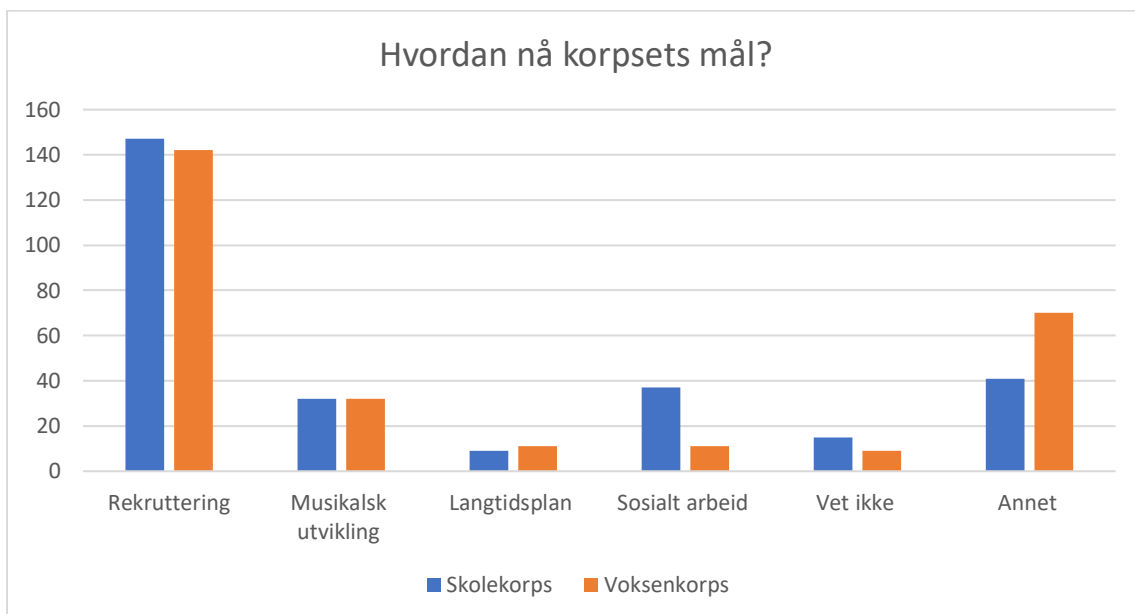
Fremtid

Korpset er optimistiske med tanke på framtiden. De er opptatt av å få flere medlemmer, og ta godt vare på medlemmene slik at alle blir lengre i korpset.

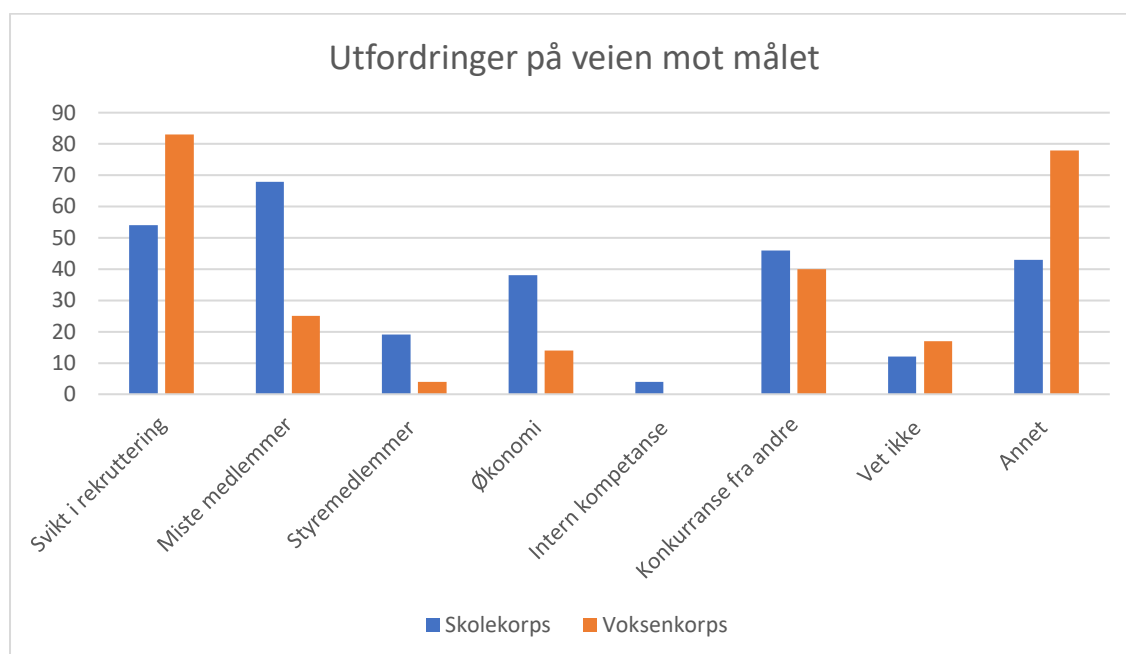
Fremtid: Hvordan ønsker dere at korpset skal være om tre år? (f.eks. antall, gjennomsnittsalder, ambisjon, besetning, aktivitetsnivå)?

Samtidig er korpset opptatt av å utvikle seg musikalsk. Korpset har størst tro på rekruttering og markedsføring for å nå sine mål.

Hva gjør korpset for å komme dit?

Korpset tror de vil møte utfordringer som rekrutteringssvikt, foresattes holdninger, medlemsfravall og konkurranse fra andre. Under utfordringer er det en vesentlig økning i besvarelser på annet. Disse svarene er i stor grad pandemirelaterte utfordringer.

Hvilke barrierer er sannsynlig at korpset møter på veien mot målet?

Sitat - ønske om framtid fra voksenkorps:

“50 spillende med god besetning i alle grupper og med en noe yngre gjennomsnittsalder enn i dag hvor den nok ligger mellom 40 og 50 år. Musikalsk utvikling og gjerne en divisjon eller to høyere i NM”

Sitat - ønske om framtid fra skolekorps:

“Samme antall, flere ungdomsskole-elever, høyere musikalsk nivå, samme aktivitetsnivå”

Drill

Det er mange likhetstrekk mellom musikkorps og drillkorps. Innenfor drill er det to typer drillkorps. Det er de rene drillkorpset og de drillerne som er en del av et musikkorps. Undersøkelsen viser at det er litt ulik aktivitet mellom disse. De rene drillkorpset har sin aktivitet stort sett relatert til konkurranser, hvor alle deltar i flere regionale mesterskap, norgesmesterskap og internasjonale konkurranser.

Hos drillere tilknyttet musikkorps er det ca. 40 prosent som deltar i konkurranser, hovedsakelig regionalt.

Alle de rene drillkorpset øver flere enn to ganger pr. uke og trener i idrettshall. Noen trener andre steder i tillegg.

Brass og janitsjar

Brassband har høyere aktivitetsnivå enn janitsjarkorps. Det gjelder både i skole- og voksenkorps. 71 % av janitsjarkorpset har 1-4 årlige opptredener, mens tilsvarende tall for brassband er 20 %. I voksenkorps er det flere brassband som har en musikalsk

målsetting. I tillegg har nær to tredjedeler av brassbandene besetningsmål. Halvparten av voksenkorpene har besetningsmål. Voksenkorpene opplever best rekruttering i Rogaland og Hordaland.

Konklusjoner

Korpsene og nåtiden

Tre funn fra årets medlemsundersøkelse:

- Det er sammenheng mellom aktivitetsnivå og rekruttering, stabilitet, omdømme og økonomi
- Det er regionale forskjeller i organisering av opplæring og samarbeid korps/kulturskole
- Individuell instrumentalopplæring har liten betydning for stabilitet i medlemsmassen i løpet av de første to årene

Korpsenes nåsituasjon er i stor grad lik som i undersøkelsen fra 2019. Gjennomsnittskorpset øver en gang i uken på den lokale skolen og har 5-9 opptredener i året. Korpset er middels fornøyd med rekruttering, men føler de har et godt omdømme i nærmiljøet. De opplever den økonomiske situasjonen som stabil og god. Korpset har et ønske om å utvikle seg musikalsk og tiltrekke seg flere medlemmer, og mener at fokus på rekruttering og markedsføring er det som skal til for å nå målet. Den største utfordringen på veien, spesielt for skolekorpsene, er å holde på medlemmer over tid.

Aktivitetsnivået ser ut til å påvirke hvordan korpset utvikler seg, hvor lenge medlemmene blir og hvordan korpsets rekruttering er. Aktiviteten inkluderer både antall opptredener og antall ukentlige øvelser. De mest aktive korpsene opplever også bedre omdømme. Sett i sammenheng med oppgitte årsaker til at musikanter slutter, kan det synes som kombinasjon av relevant innhold, målsetting og hyppig felles aktivitet er viktige parametere for utvikling.

Korpsene opplever samarbeid med kulturskolen som positivt, men flere korps opplever organiseringen av opplæringen og kommunikasjonen med kulturskolen som en utfordring. Dette kan skyldes ulike forventninger og organisasjonsstrukturer i møte mellom det frivillige og byråkratiet.

Korpsene og fremtiden

Rekrutteringen har vært relativt stabil over mange år, med ca 10 000 nye musikanter årlig på landsbasis. Samtidig oppleves frafallet fortsatt som for stort i det enkelte korps. Det ligger et stort vekstpotensial i å få flere medlemmer til å velge å fortsette. Dette stemmer overens med korpsenes fremtidsønsker.

Det er verdt for korpset å se nærmere på eget opplæringstilbud. Målet må være at utøverne opplever en helhetlig og koordinert opplæring som gir en opplevelse av trygghet, fellesskap, mestring og utvikling. Dette kan bidra til at medlemmene blir lengre i korpset. Tilpassede utfordringer som motiverer, fleksibilitet og øvelsesfrekvens kan være gode stikkord i arbeidet. Korpset bør ha et sterkt eierskap til kvaliteten i eget tilbud.

Anbefalinger

En god hverdag er viktig for utviklingen av korpset. Ytre rammevilkår som for eksempel lokaler og samarbeid med kulturskolen, påvirker i mindre grad. Potensiale i opplæring bør ses spesielt på fremover.

Skolekorpene og voksenkorpene er viktige ressurser for hverandre, men økende avstand i gjennomsnittsalder kan skape utfordringer. Det bør utarbeides gode modeller for samarbeid mellom skolekorps og voksenkorps for å ivareta korpsaktiviteten som livslang hobby.

Vi anbefaler at undersøkelsen legges til grunn for å tallfeste målsetting om fremtidig utvikling knyttet til gjennomsnittsalder i skolekorps og voksenkorps, lengde på medlemskap og medlemsutvikling sett i sammenheng med tall fra SSB.

Det bør arbeides med å fremskaffe forskning på kulturskolens betydning for korpene, samt grunnlag for medlemmers valg om å fortsette eller velge bort korps.